فێربوونی زمان

ئاسانترین شێوە بۆ
فێربوونی عەرەبی عێراقی

سەفین لاوچاک

چاپی دووەم

ئەم کتێبە

لە ئامادەکردنی پێگەی

(منتدى إقرأ الثقافي)

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

بۆ سەردانی پەیجی پێگە:

https://www.facebook.com/iqra.ahlamontada/

بۆ سەردانی پێگەکە:

http://iqra.ahlamontada.com

ئاسانترین شێوە بۆ فێربوونی عەرەبی عێراق

بڵاوکراوەی خانەی چاپ و بڵاوکردنەوەی چوارچرا

زنجیرەی ١٣٢

ناونیشان / سلێمانی –شەقامی گۆران – فەرعەکەی صابونکەران- بازاڕی سلێمانی – تەنیشت کتێبخانەی نەوقاف

مۆبایل ئاسیا ٠٧٧٠١٥٧٥٠٦٧ – سانا ٠٧٣٠١١٢٨٣٨٨

نرخی ٢٥٠٠ دینارە

فێربوونی زمان

ئاسانترین شێوە بۆ فێربوونی عەرەبی عێراق

نوسینی : سەفین لاوچاك

چاپی یەکەم

٢٠٠٧

بەناوی خوای گەورە

پێناسی کتێب

ناوی کتێب: ئاسانترین شێوە بۆ فێربوونی عەرەبی عێراق

بابەت: فێربەنی زمان

نوسینی : سەفین لاوچاك

پیتچنین : سازان محمد نوزاد

نۆبەتی چاپ : چاپی یەکەم ٢٠٠٧

شوێنی چاپ : چاپەمەنی هێمن

تیراژ : ١٠٠٠ دانە

نرخ: ٢٥٠٠ دینار

ژمارەی سپاردنی (٦٦٠) سالّی (٢٠٠٧) ی پێدراوە

پێشەکی

زمانی عەرەبی یەکێکە لەو زمانە زۆر دەوڵەمەندانەی کە بێ گومان بەچەندین فەرهەنگ کۆناکرێتەوە و ناتوانین باس لەوە بکەین کەتا ئێستا هیچ فەرهەنگێك توانیبێتی چی ووشەکانی هەیە لەخۆی گرتبێت، چ لە (مونجید) ەکانەوە بێت یاخود لە (مەعاجم) و چەندینی دیکەش .

(ئیبن مالیك) لە کتێبەکەیدا (ئەلفیە ابن مالك) واتا (هەزارەکەی ئیبن مالك) ڕەنگە تا ئاستێ توانیبێتی بەشێك لە ڕێزمانی زمانی عەرەبی لە شێوەی هەزار دێڕ شیعر دا کۆبکاتەوە .

یاخود (موختار ی صەحاح) و چەندینی دیکەش . لێرەدا نامانەوێ بچینە سەر باسی مێژووی زمانی عەرەبی ، بەڵام هێندە بەسە بڵێین زمانی عەرەبی زمانی فەرمی چەند سەد ملیۆن کەسێکە و چەند وڵاتێك بە زمانی فەرمی خۆیانی دائەنێن لەوانە : مەغریب ، جەزائیر ، تونس ، لیبیا ، مۆریتانیا ، ئەریتریا ، میسر ، سودان ، یەمەن ، شانشینی سعودیە ، لوبنان ،کوێت ، ئەردەن ، سوریا ، ئیماراتی عەرەبی ، بەحرەین ، سۆماڵ ،و بەشێکی عێراقیش .

لێرەدا شایەنی باسە ئەوە بڵێین کە هەر یەك لەم وڵاتانە شێوە ئاخاوتنێکیان هەیە کە جیاوازیەکی زۆری پێوە دیارە لەگەڵ وڵاتێکی

دیکەدا، وەك ئەوە وایە زمانێکی زۆر جیاواز بێت لەگەڵ وڵاتێکی دراوسێ ی خۆیشی نەك تەنانەت لەگەڵ یەکێك لە وڵاتە عەرەبیە دورەکاندا بۆ نمونە ئەگەر بە زمانی عەرەبی فەرمی (واتا ئەو زمانەی لەم وڵاتانە پەیڕەو دەکرێ) کەسێك بیەوێ هەواڵی برادەرێکی بپرسێت، ئەوا بەم جۆرەی خوارەوەی لێ دێت :

لە میسر بیەوێ بڵێت چونی باشی ، دەبێت بڵێت : ئزەیەك کوەییس...

لە لوبنان دەبێت بەهەمان رستە بڵێت : کێفەك ملییح

بەڵام لەعیراق دەبێت بڵێت : شلۆنەك زێن

ئەوەتا بە ئاسانی جیاوازیە زۆرەکەی هەمان مانا دەکەوێتە روو ، ئەگەرچی بە زمانە فەرمیەکەی تەنها یەك رستەیە و هەمویان لێی تێدەگەن . ئەمەش رێك ئەوە دەگەیەنێ کە لەم کتێبەدا مەبەستمانە بیخەینە روو . ئەم کتێبەی بەردەستمان پێك هاتووە لەو شێوە قسە کردنە عەرەبییەی عیراق، واتا تەنها عەرەبەکانی عیراق بەم شێوەیە قسە دەکەن بۆیە ئێمەش تەنها جەخت لەسەر ئەوە دەکەینەوە ئەوە بڵێن ئەمڕۆ هەموو خوێندکار و بگرە زۆربەی ئەوانەی پلەیەکی خوێندەواری ئەوتۆشیان نییە (تـ ئاستێ) عەرەبی دەزانن، بەڵام کەمتر دەتوانن قسەی پێ بکەن بەو شێوەیەی کە پێویستە یاخود وەك چۆن دەبێ وابێ بۆیە هەوڵی سەرەکی ئێمە لێرەدا تەنها خستنە رووی ئەو شێوە قسە کردنەیە کە پێمان وایە تا ئێستا کەس بەم شێوەیە ئەی خستۆتە روو .... یان باشتر وایە بڵێین

ڕێك بەو شێوەیە نەنوسراوەتەوە کە کتومت وەك خۆی بخوێنرێتەوە، چونکە لەکاتی فێر بوونی هەر زمانێك دەبیٚ ڕەچاوی ئەوە بکرێت چۆن دەوترێت دەبیٚ بەو شێوەیە بنوسرێت.

لێرەشدا مەبەست لەم کارە ئەوە نییە ببێتە مایەی گلەیی و ڕازی ئەو هاوڕیٚ و خۆشەویستانەی کە هەستاون بە هەمان کار بەلاَم دووبارە جەخت لەسەر ئەوە دەکەینەوە کە کەسیان بەم شێوەیە نەیان نووسیوە. لێرەدا نالێێن ئەوانی ئەوان هەلە بێت بەلاَم بەراشکاوی دەلێێن بەو پێویستییە نەنوسراوەتەوە کە دەبێت بنوسرێت :

بۆ نمونە ئەگەر بمانەویٚ مانای وشەی ئەلێم کە: ئەگوول، دەگەیەنیٚ، ئەوا دەبیٚ ڕێك بە (ئەگوول) بنوسریٚ نەك بە (اگول) چونکە ئەگەر بەو شێوەیە نەنووسریٚ ئەوا ئەگەری ئەوەی تیٚ دەکەویٚ کە بە (ئاگوول) بخوێنرێتەوە .

هەروەها چەندین وشەی دیکەش وەك : سوپاس ، دەبیٚ بە (شوکرەن) بنوسرێت نەك بە (شكراً) چونکە ئەوکاتیش خوێنەر بەهەمان هەلەدا دەچێت (لە ڕووی خوێندنەوەی بۆ وشەکە) بە شکرا دەیخوێنێتەوە. یاخود گەر بمانەوەیٚ بلێین بیٚ زەحمەت دەبیٚ بنوسین (بەلە زەحمە) ، یاخود بۆ نرخی شتێك کە بلێن بە سیٚ دینارە دە بیٚ ڕێك بنوسرێت (بتلەث دنانیر) ئەگەر نا بە خوێنەر بە تەواوی فێر چۆنیەتی دەربڕینی وشەکان نابیٚ، چونکە ئەگەر وانەکەین ئەوە مانای ئەوەیە ئەمان توانیبێت مەبەستە سەرەکی یەکەمان کە (

ئاسانترین شێوە بێت بۆ فێر بوونی قسەکردنی عەرەبی عێراقیانەیە) بە ئەنجام بگەیەنین ، هەرچەندە کێشەی ئەو پیتانە دێتە بەرچاوی خوێنەر کە لە بنەڕەتدا دەربڕینیان لە زمانی کوردیدا گرفتێکی گەورەیە وەك (ث ، ض ، ص ، ذ ، ط ، ظ) بەڵام وەك هەموان دەزانین کە فێر بوونی هیچ شتێك نەك زمانێکیش بێ خۆ ماندوو کردنێکی پێویستە و هەر لەخۆوە هەرگیز نایەتی دی .
لەلایەکی کەشەوە پێمان باشە ئەوەش بڵێین بایەخمان بەجۆری رستە پێویست و سەرەکیەکان داوە نەك تەنها بە وشە، تاکو خوێنەر بتوانێ زیاترین سوود لە زمانەکە ببینێت .
لە کۆتاییدا ئەوەی مەبەستمانە ئەوەیە خزمەتێ بگەیەنین بە هاوڵاتی کورد بۆ فێر بوونی چۆنیەتی قسە کردنی عەرەبی عیراقیانە بەو شێوەیەی کە دەبێ بخوێنرێتەوە .

سەفین لاوچاك / ٢٠٠٧

له بازاڕدا
بالسوگ

بەیانی کە هەستام لە خەو ئەچم بۆ بازاڕ	باچر من ئەگعود من ئلنوم ئەروح للسوگ
کە چووم بۆ بازار بەشی یەك هەفتەی تەواو شت ئەکڕم	لەمەن ئەروح للسوگ ئەشتری غەراض اسبوع کامل
بێ زەحمەت ئەم پاسە بۆ کوێ ئەچێ	بەلە زحمە هاذە ئلباص وێن یروح
دەگاتە لای بازاڕی زاگرۆس	یوصەل یەم سوگ زاگرۆس
ئەچێتە ناوبازاڕ	یروح للسوگ
بەیانیتان باش	صباح ئلخیر
بێ زەحمەت ئەم پارەیە بدە بە شۆفێرەکە	بەلە زحمە ئنطی های ئلفلوس للسایق
ئەوە یەك ئەفەر	های ئەفر واحد

دایکی ئارام پارەکەت گەیشتووە	ئوم ئارام فلوسچ واصله
نا سوپاس پێویست بە ئەزێت ناکات	لا شوکرەن ماکو داعی للزەحمە
من پێش تۆ پارەکەم داوەتیٚ	انی وەصەلت ئلفلوس گەبلّەك
لێرە دابەزین هەیە	هنا نازل
بیٚ زەحمەت لەکوێوە بچم بۆ مارکێتی زاگرۆس	بەلە زحمە منێن ئەروح لسوگ زاکروس
لێرەوە ڕێك بڕۆ (ئەگەر وەلامی ژن درایەوە)	منا روحی گوبەڵ
لێرەوە ڕێك بڕۆ (ئەگەر وەلامی پیاو درایەوە)	منا روح گوبەڵ
بەلای راست دا یان چەپ	من ئلیسرە لۆ من ئلیمنە
لە چ فەرعێکەوە	من یا فەرع
نا هەر ڕێك بڕۆ دەیگەیتیٚ	لا طلعي گوبەڵ توصلین
باشە سوپاس	زێن شوکرەن
عەرەبانەکە لە کوێیە	وێن ئلعەرەبانە
زەحمەت نەبیٚ کیلۆیەك تەماتە بەچەندە	بەلە زەحمە بێش ئەلکێلو طەماطە
بیٚ زەحمەت دوو کیلۆ بامیٚ م	بەلە زەحمە ئنطینی کێلوێن

بامیه	بەرێ
بێتنجان	باینجان
شجەر	کولەکە
بەطیخ	کاڵەك
رەگی	شووتی
عەرموط	هەرمێ
فجل	توور
توکی	توو
بوصەل	پیاز
عنەب	ترێ
توفاح	سێو
رومان	هەنار
خۆخ	قۆخ
جزەر	گوێزەر
بورتوقال	پرتەقاڵ
نومی	لیمۆ
مشمش	قەیسی
عنجاص	هەڵۆژە
تین	هە نجیر

کەرمز	گێلاس
باگلە	باقلە
کرەفس	کەرەوز
کوراث	کەوەر
دبس	دۆشاوی خورما
مەعجون طەماطە	دۆشاوی تەماتە
دهن	رۆن
حومص	نۆك
فاصولیە	فاصۆلیا
عەدەس	نیسك
مەعجون ئەسنان	دەرمانی دان
شخاطە	شقارتە
جداحە	چەرخ
جگایر	جگەرە
تتن ، تبن ، تبغ	تووتن
عەسەل	هەنگوین
جبن	پەنیر
زبد	کەرە
جۆز	گوێز

بەڕوو	بەلووط
بایەم	بادەم
کشمیش	کشمش
خوێ	ملح
خورما	تەمر
گوێز	زەعرور
بێ زەحمەت پارەکەی چەند دەکات	بەلە زەحمە شگەد تصیر کول ئلفلوس
نابێ لەسەر خۆمان بێ	مەیصیر تخەلیهە عەلینا
هەمووی بایی بیست و پێنج هەزارە	کوولهە بخەمسە وعشرین الف دینار
یەك	واحد
دوو	ئثنین
سێ	تلاثە ، ثلاثە
چوار	ئەربەعە
پێنج	خەمسە
شەش	ستە
حەوت	سەبعە
هەشت	ثمانیە

نۆ	تسعه
ده	عەشره
یانزه	ئیدەعەش
دوازه	ثنەعەش
سیانزه	تلەتەعەش
چوارده	ئەرپا طەعەش
پانزده	خموص طەعەش
شانزه	ستە عەش
حەڤده	سبا طەعەش
هەژده	ثمون طەعەش
نوزده	تساطەعەش
بیست	عشرین
بیست و یەك ، بیست و دوو ، بیست و سێ	واحد و عشرین ، ئثنین و عشرین ، تلاثة و عشرین
سی ، چل ، پە نجا ، شەست ، حەفتا ، هەشتا ، نەوەت ،	تلاثین، ئەربعین، خەمسین، ستین، سەبعین، ثمانین، تسعین
سەت ، دووسەت ، سێ سەت ، چوار سەت ، پێنج سەت ، هەزار	میه، میتێن، تلەث میه، ئەربەع میه، خمەس میه، ئەلف
سێ سەت هەزار ، نیو ملیۆن ،	تلەث میت ئەلف، نوص ملیۆن،

ملیۆن ، ملیار	ملیۆن، ملیار
زۆر سوپاس خوا حافیز	شوکرەن مەعەسەلامە
براکەم ئەتوانم ئەم شتانەم لێرە دانێم تا بازار بچم و بێمەوە	ئەخویەئەگدەر ئەحوط های ئلغەراض هنا و ئەروح للسوگ و ئەرجع
بۆ نا بەسەر چاو خوشکە	لێش لا ئوختی بعێنی
بازاڕی زەڕەنگەرەکان لە کوێ یە	وێن سوگ ئلصواغ
زەڕەنگەر	صایغ
ئەو موستیلەیە بەچەنە	هاذە لمحبەس ئبێش
عەیارە چەنە	عەیارە شگەد
زۆر گرانە	کولش غالی
هەرزان تر نابێ	ئەرخەص مەیصیر
ملوانکە	گلادە
بازن	مەعاضد
گوارە	تەراچی
پاوانە	حجل
بۆ دیاریم ئەوێت	ئەریدە لهەدیە
بە قەرز نابێت	بلدێن مەیصیر
ئەی بەقیست	لەعەد بلئەقصات

کەواتە کێشە نییە	لەعەد مو موشکلە
ئەو موستیلەیەم بۆ بکێشە	ئەوزنلی هاذە ئلمحبەس
زۆر جوانە	کولش حلو
زور ناشرینە	کولش مەحلو
لەهەمویان جوانترە	ئەحلە من کولهن

لای پارەگۆڕەرەوە
یەم ئلصەڕاف

لەکوێ ئەو پارەیە بگۆڕمەوە	وێن ئەبەدل های ئلفلوس
پارەکەت چی یە(ئەگەر لە ژن بپرسێت)	شنو فلوسچ
پارەکەت چەندە (ئەگەر لە پیاو بپرسێت)	شگەد فلوسەك
ئەمڕۆ دۆلار بەچەندە	ئلیوم ئبێش ئلدولار
بۆچی بەرز بۆتەوە	لێش صاعد
ئەی دوێنێ بەچەند بوو	لەعەد ئلبارحە چان ئبێش
یان دابەزیوە	لۆ نازل
سێ ڕۆژە وەکو خۆیەتی	صایر تلەث تیام مثل ماهوە
من سەیرم لەم نرخەی دێت	ئانی ئەستەغرب من هذا ئلسعر
دڵنیا بە زیات پێ ناڵێین (بە ژن دەڵێت)	ئتئنەكدی مەنگولچ زاید

ئارایشتگا
صالۆن

قژ بڕین (بۆ ژنان) (واتا قسەکەر لەژنەوە بۆ ژنە)	گوصیلی شەعەڕی
زۆر بۆم کرت کەرەوە	گوصی من شەعری هوایە
زۆر بۆم کورت مەکەرەوە	لەتگوصین منە هوایە
قژ بەچەند دەبڕن	بێش تگصون شەعەر
بۆیەی قژ	صویغ شەعەر
چەند جۆرتان هەیە	چکەم نۆع عدکوم
کامیان جوانە	یاهو ئەحلە
باشترینیان	ئەحسەنهن
گرانترینیان	ئەغلاهن
هەرزانترین	ئەرخەص
ڕازاندنەوەی بوك	تەجمیل ئلعەروس
دەموچاوم بۆ چاکە	حفیلی وجی
گوێ سمین	

ئارایشت	تەجمیل
خاولی	خاولی
مقەست	موگەص
شانە	مشط
تەوقە	ماشە
موجەفیفە	شسوار
موکێش	ملگەط
سووراو	حومرە
سپیاو	
بۆیەی نینۆك	صبغ اطافر
نینۆك کەر	مگراضە
خەنە	حنە
وسمە	وەسمە
قژم نەڕوتێتەوە	شەعری دەیۆگەع
ئەم جۆرە بڕینەم لێ نایەت	هاذە ئلنۆع مەیلوگلی
قژم لوولە	شەعری نگرۆ
با بەڕای تۆ بێت (بە ژن دەڵێت)	خەلی عەلە ذۆقج

دەلاك
حەلاق

کوێزان	مووس
ئاوێنە	مرایە
ڕیش تاشین	زیان ئل لحیە
سمێڵ	شوارب
چۆن قژت بۆ بتاشم	شلۆن ئەزەینلەك
هەر بەشێوەیەکی ئاسایی	زیان نعتیادی
قەڵەم کردنی ڕیش	تەحدید ئللحیە
سەرتاشین بەچەندە	بێش ئلزیان

ئاسنگەر و پیشەوەران
حەداد و صناع

ئەمەویٚ پە نجەرەم بۆ دروست کەیت	ئەریدك تسەویلی فەد شوباچ
دەرگای گەراج	باب ئلگەراج
کەتیبە	کەتیبە
ئەتوانیت جۆلانەیەکم بۆ دروست کەیت	تگدەر تسەویلی فەد مەرجوحە
جۆلانە	مەرجوحە
لەحیم	لحیم ، ولدن
دارتاش	نەجار
چەکوش	چاکووچ
مشار	منشار
پلایس	بلایس
دەرنەفیز	دەرنەفیس
برغوو	بورغی

بزمار	بسمار
تەختە	خشەب
دەسکی دەرگا	یەدە مال باب
کلیل	مفتاح
شوشە	جام
شوشە	گزاز
هێلم	غەڕە
هەڵکوڵین	تەخریم
نەخش	نەقش
نەخشونیگار	زەخرەفە
نیگارکێش	رەسام
وێنەگر	مصەوڕ
ئەتوانیت شەش وێنەم بۆ بگریت	تگدەر تاخوذلی ست صوەڕ
بۆچی شوێنێك ئەتەوێت	لوێن تریدهن
بۆ پاسپۆرت	لجەواز ئلسەفەر
بەیانی تەواو ئەبن	باچر ئیخڵصەن
کێشە نییە	ماکو موشکلە
وەصڵەکەش ون نەکەیت	لەتـضەییع ئلوەصل

سێ هەزاری تێ ئەچێ	تکەلف تلەت تالاف
بچۆ ئەو ژوورە خۆت ئامادە بکە	رووح ئلهای ئلغورفە حەضر نەفسەك
وەستا	ئوسطە
شاگرد	صانع
ژوری نوستن	غورفەت نۆم
ژووری میوان	غورفەت خوطاڕ
تاقمی موبەق	توخم مەطبەخ
کورسی	کورسی
مێز	مێز ، طاولە ، مائدە
تەبڵەك	طەبلە
سیسەم	چرپایە
کەنتۆر	کەنتۆر
دۆڵاب	بۆفیە
پەیژە	دەرەج
کلیل	مفتاح
هەلاج	نەداف
لۆکە	گوطن
دۆشەك	دۆشەك

لێفە	لحاف
سەرین	مخەدە
سەرچەف	چەرچەف
بەتانی	بەطانیە
نانەوا	خەباز
هەویر	عەجین
نانێکم بەرێ	ئنطینی گوڕصەت خوبز
نا با دوو نان بێت	لا خەلیهە گوڕصتێن
با برژاو بێت	خەلی مستوی
نانەکانتان زۆر بچوك بوونەتەوە	خوبزکم صایر هوایە صغەیڕ
ئارد زۆر گران بووە	ئلطحین صایر هوایە غالی
ئارد	طحین
قەصاب	گەصاب
گۆشت	لەحەم
گۆشتی مەڕ	لەحەم طلی
گۆشتی بەرخ	لەحەم غەنەم
کیلۆیەك گۆشتم بەرێ	ئنطینی کێلو لەحەم
ئیسك ، ئسقان	عەظم

دەرگای پۆل داخە کەرۆیشتی	سد باب ئلصف لەمەن تروح
تەختە رەش	صەبوورە
دەباشیر	طەباشیر
تەختە سڕەوە	مساحە الصبوررە
کورسی دانیشتن	رەحلە
چاودێر	موراقیب
قوتابی ، خوێندکار	طالب ، تلمیذ
ریزی پیشەوە	ئلسرە الگدام
ریزی پشتەوە	ئلسرە الوەڕە
وانەی یەکەم	ئلدەرس الاول
ئیسراحەت	فورصە

کتێبخانە
مەکتەبە

بەشی کتێبەکان لە کوێن	وێن قسم ئلکوتب
ئەی بەشی خوێندنەوە	لەعەد قسم ئلقرایە
ئەتوانم ئەو کتێبە بەرمەوە بۆ ماڵەوە	ئەگدەر ئاخوذ هاذە ئلکتاب للبێت
نەخێر تەنها لێرە دەخوێنرێتەوە	لا مەیصیر بەس ئهنا ینقری
باشە سوپاس	زێن شوکرەن
پەرتوکخانە	قرطاسیە
مەی فرۆش	بائع المشروبات
قوماش فرۆش	بەزاز
گولاّر	مشەجەڕ
سادە	سادە ، عادی
کامیان باشە	یاهو ئەحسەن

مەتری بەچەندە	بێش نلمەترە
چوار مەترم بەرێ	ئنطینی ئەربەع ئەمتارٍ
بەشی کراسێکی کوردیم ئەوێت	ئنطینی بگەد ئەفنووف کوردی
چەن مەتر بەرم بۆ پانتۆڵ	چکەم مەترە ئاخووذ للبەطەروون
ئەی بۆ کراس	لەعەد للقەمیص
قۆپچە	دووگمە
دەرزی	ئوبرە
پەت	خێط
بەرگدرووی (پیاو)	خەیاط
بەرگدرووی ژن	خەیاطە
بێ زەحمەت جلویەرگ دەدوری (ئەگەر بەرگ دروو ژن بێت)	بەلە زەحمە تخەیطین مەلابس
بۆ کەی ئەتەوێت	لشوەکت ئتریدیهن
پێش چەژن	گەبلْ ئلعید
بەخوا تەواو نابن	واللە مە یخلصەن
باشە هیچ نەبێ نیوەیم بۆتەواو بکە	زێن عەل ئەقل خەلصیلی نوصهن
پاتۆڵەکەم	بەنطەرونی
کراس	قەمیص

وەرە با بوو پێوم	تەعالی خەلی ئەقیصج
با زۆر تەسك نەبێت	خەلی لەی کون کولش ضەیگ
با زۆر درێژ بێت	خەلی کولش طوییل
سنگەکەی با رەنگێکی کە بێت	خەلی ئلصەدر غێر لۆن
تا سەر ملم بێت	خەلی یکون لصدری
کۆنە	لەنگە
بازاڕی کۆن	سوگ ئلعەتیگ
ئەم جلانە پاکن	های ئلمەلابس نظاف
ئەی ئەو بۆنە چی یە لێیان یەت	لەعەد شنو های ئلریحە منهن
ئەوە دەرمانی پاکژ کەرەوەیە	های دووە موعەقم
جلی کۆنە	مەلابس عەتیگە
کەلوپەلی بەکارهاتوو	غەراض مستەعملە
پاسەکانی رزگاری لە کوێ دەوەستێت	باصات رزگاری وێن تۆگەف
لەگەراجی بەرامبەر سەرا	بلگەراج اللی مگابل ئلسەرای
لە تەنیشت	بصەف
لە ژێر	جەوە
لەسەر	فۆگ

لای	یەم
ئەم پاسە کەی دەروات	هاذه الباص شوەکت یروح
تا پڕ نەبێت ناڕوات	مەیروح اذا مەینترس
مردین لە گەرما	متنە من ئلحەر
مزگەوتەکە دابەزین هەیە	نازل یەم الجامع
دابەزین هەیە	نازل

گەشت و گوزار
سیاحە و سەفەڕ

کوردستان زۆر خۆشە	کوردوستان کولش حلوە
لەهاویندا لە زستاندا خۆشترە	بلصیف ئەحلە من ئلشتە
زستان	شتە ، شتاء
هاوین	صیف
بەهار	رەبیع
پاییز	خەریف
ئوتێل	فندق
خانوو	بیت
خانووی ئامادە	بیت جاهز
شوقە بۆ کرێ	شوقەق للئیجار
بێ زەحمە ئوتێل لەکوێ یە	بەلە زەحمە وێن صایر ئلفندق
لە ناوەڕاستی شاردایە	صایر بنص ئلمەدینە

ئوتێلێكی پاكوتەمیز مان دەوێت	نريد فندق نظيف
ئوتێلی زۆر باشی لێیە	ئەكوو فەنادق كولش زێنە
بەڵام تۆزێ گرانە	بەس شوەیە غالیە
یان ئوتێلێكی هەرزان تان دەوێت	لۆ تریدون فەد فندق رخیص
گرنگ نییە بەلامانەوە	مەیهمنە
ئەم ئوتێلە شەوی بەچەندە	هاذە ئلفندق بێش بلێلە
ئێوە چەند نەفەرن	ئنتوو چكەم نەفەر
خۆم و ژنەكەم و كوڕ و كچێك	ئانی و زەوجتی و وەلەد و بنەیە
یەك ژوورمان ئەوێت	نرید غورفە وەحدە
ئەتانەوێ لەسەر جادەكە بێت	تریدووهە عەل شارع
گرنگ ئەوەیە حەمامی تیابێ	ئلموهم بی حەمام
یەك ژوور بە سی هەزارە	غورفە وەحدە بتلاثین ئەلف
بەنان خواردنی بەیانیشەوە	ویە ئلفطور
نانی نیوەڕۆ	غەدە
نانی ئێوارە	عەشە
ئەتوانم ژوورەكە ببینم	ئەگدەر ئەشوف ئلغرفە
مەبەستت چییە	شنو قەصدەك

ئەی بۆ نا فەرموو	لێش لا تفەضەل
زۆرێکی زۆر باشە سوپاس	خۆش غورفە شوکرەن
ئەتوانیت بەیانی سەعات هەشت خەبەرمان بکەیتەوە	تگدەر ئتگەعدنە باچر بلثمانیە صوبح
چ شوێنێ خۆشە سەردانی بکەین	یاموکان کولش حلو نزوورە
چەند دوورە لێرەوە	شگەد ییعد منا
بە ئۆتۆمبێلی خۆتان هاتوون	جایین بسەیارەتکوم
ئۆتۆمبیلەکەمان لە بەغداد بەجێ هێشتووە	عایفین سەیارەتنە ئبەغداد
کەواتە بەتەکسی بچن	لەعەد رووحو بتەکسی
بەچەن ئەمان بات	بێش یاخوذنە
مامەڵەی لەگەڵدا بکەن	عاملوو وییا
ئەتوانیت بمانبەیت بۆ سەرچنار	تگدەر تاخوذنە ئلسەرچنار
بەسەر چاو	بعێنی
بەچەن ئەمانبەیت	بێش تاخوذنە
فەرموون سەرکەون	تفەظلو صعدو
سلێمانی زۆر پاکوتەمیزە	سلێمانیە کولش نظیفە
لە هاوینیشدا زۆر گەرم نیە	بصێف هەمێنە موو کولش حارە

له زستاندا بەفر زۆر ئەبارێت	بلشتە تومطر ثە لج هوایە
رەشەباشی زۆر	وبیهە عەواصف هوایە
ئا لێرە دابەزن و بە پێ برۆن	نزلو هنانە و روحو مەشی
ئەتوانن لێرەوە پیاسە بکەن	تگدروون منا تتمەشوون
خوات لەگەڵ	ئەاللە وبیاك
با بچین بۆ سەیرانگای نەورۆز	خەلی نرووح ئلمونتەزەه نەورووز
سواری هەموو یارییەکان ببین	نصعەد کول ئلملاعیب
شەمەنەفەر	قطار
کورسیکورسی	دولاب ئلهەوە
جۆلانێ	مەرجوحە
خلیسکێنە	زحلیگە
کەشتی نوح	سەفینە نوح
لە باخەکە دا ئەنیشین زوو وەرنەوە	نوگعود بلحەدیقە رجعو بسرعە
قەیناکە بروون	مێخالف رووحو
ئاگاتان لەخۆتان بێت	دیربالکوم عەلە نەفسکوم
باوکە خوشکەکەم کەوت	یابە ، بابە ئوختی وگعەت
سەری شکا	راسهە ئنفشەگ

تۆش هەروەها	ئنتە هەم نەفس الشی
سوپاست دەکەم	ئەشوکرەك
تۆ لەوانەکانتا زۆر زیرەکی	ئنتە هوای شاطر بدروسەك
ئەمڕۆ زۆر ساردە	ئلیۆم هوایە حاڕە

له نه‌خۆشخانه
بالمستشفه (فى المستشفى)

نه‌خۆشخانه‌ی فێرخوازی له‌کوێ یه	وێن موسته‌شفه ئلته‌علیمی
نه‌خۆشخانه‌ی فریاکه‌وتن	موسته‌شفه ئلطه‌وارئ
نه‌خۆشخانه‌ی دڵ و بوژانه‌وه	موسته‌شفه الانعاش و القه‌لب
نه‌خۆشخانه‌ی منداڵ بوون	موسته‌شفه ئلولاده
یه‌که‌ی چاو	وحده العیون
یه‌که‌ی نه‌شته‌رگه‌ری	وحده العه‌ملیات
یه‌که‌ی ددان	وحده الاسنان
بزیشك	دکتۆر ، طبیب
سیسته‌ر	مومه‌ریضه ، ممرضه
یاریده‌ده‌ری پزیشك	معاون طوبي
ده‌رمانخانه	صه‌یده‌لیه

دەرمانخانەی ئێشکگر	صەیدەلیە خافرە
دەرمان	دوە ، دواء
یاوەری نەخۆش	مورافق ئلمریض
فرۆشگای نەخۆشخانە	حانوت الموستەشفە
ژووری چاوەڕوانی	غورفەت ئلئنتظار
نەتوانم بچم سەردانێکی ئەو برایەم بکەن	ئەگدەر ئەروح ئەزوور ئەخویە
لە چ بەشێکە	بیا قسم
لە بەشی پیاوانە	بقسم ئلرجال
بچۆ بەلام زوو وەرە دەرەوە (بە کچ دەڵێت)	روحی بەس طلعی بسرعە
یەکەی بوژانەوەی دڵ	وحدە انعاش القلب
ریخۆڵە کوێرە	موصران ئەعوەر
کوڕەکەم سکی ئەچێ	ئبنی عندە ئیسهال (یان ئەتوانین بلێین : بەطنە تمشی)
کچەکەم تای هەیە	بنتی عندهە صخوونە
لەوانەیە سەرمای بووبێ	یمکن ماخذە بەرد
کۆکە	گەحە
هەلامەت	نەشلە

کوڕەکەم شەوان میز نەکات بەخۆیا	ئبنی بل لێل ییوول عەلە نەفسە
باش داپپۆشە با سەرمای نەبێ	غەطی زێن خاطر مەیبرەد
دایکم شەکرەی هەیە	ئومی عدهە سوکەر
بەهیچ شێوەیەك نابێ شیرینی بخات	نهائیەن مەیصیر تاکول حەلەویات
سیرۆژە	حەصبە
نەخۆشی چیت هەیە (بە پیاو دەڵێت)	شنو مەرەضەك
دڵم تێکەڵ یەت	نەفسی تلعەب
دوای نان خواردن ئەمەوێ بڕشێمەوە	وەڕە ئلئەکل ئەرید ئەزووع
شێر پە نجە	صەرەطان
ئازاری گەدە	ئەلەم ئلمعدە
جگەر	کەبەد
کەم خوێنی	فوقر ئلدەم
قاچم شکاوە	رجلی مەکسوورە
دەستم ئاوساوە	ئیدی وەرمانە
زیپکەیەکی زۆر لە دەم و چاوم	طالع بوجی هوایە حەب

هاتووه	
ترسی ناویَ چاك دەبیَ	ماكو داعی للخوْف یصیر زیْن
ناسۆر	ناظور
پشكنینی نەخۆش	فەحص المریض
ژووری تیشك	غورفە ئلاشعە
من زۆر نەخۆشم	ئانی هوایە مریض
ئازاریْكی زۆرم هەیە	عندی وجەع هوایە
كەی نەشتەرگەریم بۆ دەكەن	شوەكت اتسوولی عەمەلیە
ئیتر توانام نەماوە بیْزار بووم لە نەخۆشخانە	بەعەد ما ئە تحمل ضجت من الموستەشفە
برسیمە ئەتوانم نان بخۆم	جوعان اگدەر ئاكول
كەی برینەكەم چاك دەبیْتەوە	شوەكت جرحی یطیب
كەی دكتۆر سەردانم دەكات	شوەكت یزورنی ئلطەبیب
حەبی سەر ئیْشە	حەبایە وجع راس
سەرم ئەیەشیَ	راسی دەیۆجەعنی
سكم ئەیەشیَ	بەطنی تۆجەعنی
سنگم ئیْشیَ	صەدری یۆجەعنی
قورگم ئەیەشیَ	بەلاعیمی تۆجەعنی
سەر	راس ، رەئس

قژ	شەعەر
برۆ	حاجب (حەواجب
ناوچەوان	گوصە
برژان	رمووش
چاو	عێن
گوێچکە	ئذان
روومەت	خدوود
دەم	حەلگ
زمان	لسان
ددان	سن
ددانەکان	سنوون ، ئەسنان
دانی شیری	ئەسنان لەبەنیە
چەناگە	حنج
مل	روگبە
سنگ	صەدر
مەمك	دێس
ناوك	صرە
شان	چتف
دەست	ئید

لە پی دەست	کەف ، چەف
قۆڵ	ذراع
پەنجە	ئصبەع
پەنجەکان	ئەصابع
نینۆك	ئەضافر
قاچ	رجل
ئەژنۆ	روکبە
ران	زرور
جگەرە دەکێشی	ئتدەخن
رۆژی چەند جگەرە دەکێشی	چکەم جگارە ئتدەخن بلیۆم
ئەوە بۆ کوێ ئەچی (ئەگەر لە ژن بپرسی)	های وێن تروحین
ئەوە بۆ کوێ ئەچی ئەگەر لە پیاو بپرسی)	های وێن ترح
ئەچم سەر لەدایکم ئەدەم	ئەروح ئەزوور ئومی
بۆچی لە خەستەخانە کەوتووە ؟	لێش نایمە بلموستەشفە
ئەی ئەوە هەفتەیەك دەبێت	های صایرلهە ئسبوع
عەمەلیاتی کردووە	مسەویە عەمەلیە

ئەی کەی دێتە دەرەوە	شوەکت تطلەع من ئلموستەشفە
هەفتەیەکی تر	بەعەد ئسبوع
لەوێشەوە سەرێك لەو ژنەی دراوسێمان ئەدەم	مناکە هەم ئەزوور مرەیە جیرانە
کوڕی بووە	جاییە وەلەد
کچی بووە	جاییە بنەیە

خزم و کەسوکار
ئلئەهل و لگەرایب

باوکمە ، باوك	ئەبویە ، والد
دایکمە، دایك	ئومی ، ئوم
خاڵمە برای دایکمە	خالی ئەخو ئومی
مام	عەم
باپیر	جد
نەنك	جدە ، بیبی
برا	ئەخ
خوشك	ئوخت
پوور خوشکی دایك	خاڵە
پوور خوشکی باوك	عەمە

ئامۆزا	ابن عمی
خاڵۆزا	ابن خالی
دراوسێ	جیران
خەزوور	حەما
خەسوو	حەمات
بووك و زاوا	عەروس و عریس
ئەوە چی تۆیە	هذا شي صيرلك
ئەوە برادەرێکی خۆشەویستمە	هذا صديق عزيز عەلەیە
ئەی ئەو ئافرەتە کێ یە لەگەڵیا	لەعەد های المرەیە منو ویا
ئەوە دەزگیرانێتی	هاي خەطیبتە
لەکەیەوە دەزگیرانی گرتووە	من شوکت خاطب
ئەوە بۆ شەش مانگ دەچێ	صایرلە ست شهور
ئەی لەکەیەوە هاتون بۆ کوردستان	من شوکت جێتو لکوردستان
خانوتان بەچەن گرتووە	ئبێش مئەجرین بێت

مانگی بە سێ گەلا گرتومانە	ماجری بتلەث ئەوراق
لە چ گەڕەکێ	بیا محەلە
لە بەختیاری	ئب بەختیاری
لە بەغداد ئیشت چی یە	شتشتغل ئبغداد
دەلاك بووم	چنت حلاق
بەڵام ئێستا هیچ ئیشێکم نییە	بەس هەسە ماعندی کول شوغلٚ

لە قوتابخانە
بالمەدرەسە

بەیانی کوڕەکەم ئەبەم ناونوسی دەکەم لە قوتا بخانە	باچر ئاخذ ابنی ئەسەجل بسمە بالمدرسە
بەیانیت باش مامۆستا	صباح ئلخێر استاذ
بەیانی تۆ باش	صباح ئلنوور
ئەمەوێ ناونوسی بکەم	ئەرید ئەسەجل اسمە
تەمەنی چەندە	شگەد عومرە
تەمەنی شەش ساڵە	عومرە ست سەنەوات
ناوی چی یە	شسمە
ناوی ڕێبینە	اسمە ریبین
ناوی باوکی و دایکی شیمان پێ بلێ	گولیلنە اسم ابە و ئەبوو
زۆر چاکە با لەڕۆژی ١٥ / ٩ / لێرە دەوام بکات	کولش زێن خەلی یداوم من ١٥ / ٩

مامۆستا (سەرەتایی) (پیاو)	موعەلم (ابتدائی)
مامۆستای (سەرەتایی) (ژن)	موعەلیمە (ابتدائی)
مامۆستای ناوەندی و دواناوەندی (ژن)	مودەرسە (اعدادیە و متوسطە)
مامۆستای ناوەندی و دواناوەندی(پیاو)	موددرس (اعدادیە و متوسطە)
پۆلی یەکەمەم	صەف ئلاول
پۆلی دووەم	صەف ئلثاني
مامۆستا ئەچم بۆ توالێت (ئەگەر مامۆستا ژن بێت)	ست ئەروح للتوالێت
ئەبێ ددست بەرز کەیتەوە و هەستیتە سەر پێ ئینجا قسە بکەیت	لازم ترفەع ئیددك و تگوم یەڵە تحچی
هەستە برۆ بەلام زوو وەرەوە	گووم روح بەس ئرجەع بسرعە
ئەی مامۆستا منیش بچم ئاو بخۆمەوە	استاد ئانی هەم ئەروح ئەشرەب مەی
بەڵێ تۆش فەرموو برۆ بەلام تۆش زوو وەرەوە	ئەعەم ئنتە هەم تفەظەل رووح بەس ئرجەع بسرعە

دەرگای پۆل داخە کەرۆیشتی	سد باب ئلصف لەمەن تروح
تەختە رەش	صەبوورە
دەباشیر	طەباشیر
تەختە سڕەوە	مساحە الصبورِە
کورسی دانیشتن	رەحلە
چاودێر	موراقیب
قوتابی ، خوێندکار	طالب ، تلمیذ
ریزی پێشەوە	ئلسرە الگدام
ریزی پشتەوە	ئلسرە الوەرِە
وانەی یەکەم	ئلدەرس الاول
ئیسراحەت	فورصە

وانەکان
ئلدروس

بیرکاری	ریاضیات
سێگۆشە	موثەلەث
چوارگۆشە	مورەبەع
لاکێشە	موستەطیل
شەش پاڵوو	موکەعەب
چێوە	محیط
ڕووبەر	مەساحە
بازنە	دائیرە
تیرە	قوطر
نیوە تیرە	نصف قوطر
ڕێژەی نەگۆڕ	نسبە ثابتە
گۆشە	زاویە
جوگرافیا	جوغرافیە
کیشوەر	قارە

روبار	نەهەر
دەریا	بەحەڕ
زەریا	موحیط
بەنداو	سەدە
کەنداو	خلیج
پرد	جسر
شاخ	جبل
دەشت	سەهەل
گرد	تەل
کەش و هەوا	مەناخ
باران	موطەر
بەفر	ثەلج
تەرزە	حالوب
بیر	بیئر
رەشەبا، گەردەلوول	عاصفە
خۆڵ بارین	عەجاج
کانی	عێن
کارێز	کەهریز
مێژوو	تاریخ

دێرین	قەدیم
ئاسەوار	ئاثار
پەیکەر	هەیکەل ، تمثال
مۆمیاکردن	تەحنیط
گڵینەی قوڕین	ئەوانی فوخاریە
مۆزەخانە	مە تحەف
هەرەمەکانی میسر	ئەهرامات مصر
باخچە هەڵواسراوەکانی بابل	حەدائق بابل ئلموعەلەقە
شوراکانی چین	ئەسوار ئەلصین
قوولەی پاریس	بورج باریس
قوولەی بیزای لار	بورج بیزا ئلمائل
نووسینی مێخی	کیتابە مسماریە
نووسینی وێنەیی	کیتابە صوەریە
وەرزش	ریاضة
تۆپ	طۆبة
کالە	لا پچین
تراکسود	تراکسود
دووگۆڵی	کورەت قەدەم
زیندەوەرزانی	ئەحیاء

تویکاری	تەشریح
خانە	خەلیە
پەیکەری ئیسك	هەیکەل ئەلعەظمی
ماسوولکە	عەضەلە
کۆئەندامی هەرەس	جیهاز ئلهەظمی
کۆئەندامی هەناسە	جیهاز ئەلتەنەفوس
ماچی ژیان	قوبلە ئلحەیات
سووڕی خوێن	دەورە ئلدەمەویە
خوێن	دەم
لیك	لوعاب
میز	بۆل
فیزیا	فیزیاء
دەفر	ئیناء
رزین	تەفەسوخ
دڵپاندن	تەقطیر
کێش	وەزن
مژین	ئمتصاص
ئامێر	جیهاز
گەیەنەر	موەصل

گڕ	لەهەب
ئاگر	نار
وزە	طاقە
چڕی	کەثافە
دۆزینەوە	ئیکتیشاف
داهێنان	ئیختیراع
ڕەق	صەلب
نەرم	ناعم
دۆخ	حالە
سەلماندن	ئیثبات
ژەم	وەجبە
دەمامك	قیناع
پلەی کوڵاندن	دەرەجە ئلغەلەیان
ئاڵۆز	موعەقەد
دوکەڵکێش	مەدخەنە
دوکەڵ	دوخان
تواوە	موذاب
بۆری	ئنبووب
تەزوو	تەیار

خەست	مورەکەز
نیشتوو	راسب
تەرازوو	میزان
کیمیا	کیمیاء
تاقیگە	موختەبەر
تاقیکردنەوە	تەجروبە
کانزاکان	مەعادن
جیوە	زئبەق
گاز	غاز
نەوت	نەفط
کردار	عەمەلیە
شانە	نەسیج
شل	سائل
شل کردنەوە	تەسییل
شی کردنەوە	تەحلیل
کەرەسەی خاو	مەواد ئەوەلیە
کارلێکردن	تەفاعول
کارا	عامل
کولان	غەلەیان

کونۆچکە	مەسامات
گەشە کردن	ئیزدیهار
گازی خانەدان	غاز نەبیل
گەردیلە	ذەرە
فافۆن	ئەلەمنیۆم
قەتیس	مەحصور
لێڵ	عەکر
روون	صافی
لوولە	ئنبووبة
مەیین	تەخەثور
ناووك	نەوات
گەرد	جوزەیئە
گەردوون	فەلەك
گەردوون ناسی	علم ئەلفەلەك
هەسارە	کەوکەب
ئەستێرە	نەجم
ئەستێرەی گەڕۆك	کەوکەب سەیار
کەیوان	زوحەل
خۆر ، هەتاو	شەمس

ئاسۆ	ئوفوق
ئاسمان	سمە، سەماء
مانگ	گومەڕ ، قمز
مەریخ	مەریخ
ئەختەر	ثورەیا
پەلکە زێڕینە	قەوس و قوزەح ، قوس قزح
مانگی چواردە	گومەڕ ئەرباتەعەش ، قمر ١٤
هاوتا	نەظیر ، نظیر
شەونم	نەدا ، ندی
ئاوێزە	مەوشوور
هەور	غێم
تەم	ضەباب
ژینگە	بیئە
ئاین	دین
ڕێزمان	قەواعید
داڕشتن	ئینشاء ، انشاء
وێژە	ئەدەب
هۆنراوە	شعر
چیرۆک	قصة

گۆرانی	ئوغنیه، اغنیه
وێنه ، هونەر	رەسم ، فەنیه
قەڵەم بۆیه	ئەقلام ئەصباغ
رەنگ	لۆن
رەنگ کردن	تەلوین
سوور	ئەحمەر
زەرد	ئەصفەڕ
سەوز	ئەخضەڕ
رەش	ئەسوەد
سپی	ئەبیەض
شین	ئەزرەگ
پەمەیی	وەردی
قاوەیی	جۆزی
مۆر	بەنەفسەجی
کاڵ	فاتح
تۆخ	طۆخ
دەفتەری وێنه	دەفتەر ردسم
نیشتیمانی	وەطەنیه
ئەندازه	هەندەسه

قەڵەم	قەلەم
راستە	مەسطەرە
جانتا	جونطە
قەڵەم دایان	مقطاطە
لاستیك	مساحە
قەڵەمی رەش	قەلەم رصاص
قەڵەمی پاندان	قەلەم حبر
پرگال	فرجال
قوتابی نەهاتوو	ئلطالب ئلغایب
بەڕێوەبەر	مودیر
یاریدەدەری بەڕێوەبەر	معاون مدیر
تاقیکردنەوە	ئمتحان
وانە	دەرس
قۆپێ	غەش
چاودێری تاقیکردنەوە	موراقب ئلامتحان
تاقی کردنەوەی نیوە ساڵ	ئمتحان نوص ئلسنە
پشووی نیوەی ساڵ	عوطلە نوص ئلسنە
پشوو	عوطلە
پشووی ک. تی	نیستراحە موەقەتە

کۆتایی ساڵ	ئەخیر ئلسنة
بەیانی تاقیکردنەوەتان هەیە	باچر عدکم ئمتحان
باش سەعی بکەن	ئدرسو زێن
تێبینی	مولاحەظە
تەنها وەڵامی چوار پرسیار بدەرەوە	جاوب عەلە ئەربع ئەسئلە و بەس (اجب على اربعة اسئلة فقط)
پێناسە	تەعریف
پێناس	هەویە
هۆکان	تەعالیل
ئەم خالانە بژمێرە	اذکر النقاط التالیه
لقی یەکەم	فەرع الاول
دەرچووە	ناجح
ئیکمالە	موکمل
دەرنەچووە	راسب
نایاب	مومتاز
باش	جەید
زۆر باش	جەید جدەن
ئافەرین	ئەحسەنت

کۆبوونەوە	ئیجتیماع
کۆبونەوەی دایکان و باوکان	ئیجتیماع ئلئوبەهات
من هاتووم هەواڵی کوڕەکەم بپرسم	ئانی جای ئەسئەل عەلە ئبنی
ئەتوانین بڵێین باش	نگدەر نگول زێن
بەڵام با زیاتر سەعی بکات	بەس خەلی یقرە ئەکثەر
زۆر تەمەڵە	کولش کەسلان
زۆر زیرەکە	کولش شاطر
هێمن	هادئ
بزێوە ، هارە	وەکیح
پەرپووتە	مبەهذەل
بەیانیان دوادەکەوێ	بالصوباحیات یتئەخەر
یاری زیاتر دەکات وەك لە خوێندن	یلعەب ئەکثەر مما یدرس
ئەرکەکانی بەجێ ناهێنێ	مەی حل واجباتە
با سەعی بکات	خەلی یقرە
تاقیکردنەوەکان هێندەیان نەماوە	ئلئیمتیحانات ماباقیلهە هەلگەد
ناوەندی وەکو سەرەتایی نییە	ئلمتەوەسطە مو مثل الابتیدائیە

چەنی هێناوە	شگەد جایب مەجموع
حەفتا و پێنج لەسەد	خەمسە و سەبعین بلمیە
برازاکەم زیاتری هێناوە	ئبن ئەخویە جایب ئەکثەر
ئەی ئەو چەندی هێناوە	لەعەد هوە شگەد جایب
نەوەت لە سەد	تسعین بلمیە
زۆر باشە	کولش زێن
پیرۆزی بێت	مەبروك عەلێ
لەکوێ وەر دەگرێت	وێن راح ینقبل
جارێ نازانین	بەعەدنە مەنعروف

ئامادەیی و کۆلیج و پەیمانگاکان
ئعدادی و کولیات و مەعاهد

ئامادەیی بازرگانی	ئیعدادیە ئەلتیجارە
پیشەسازی	صناعە
خانەی مامۆستایان	دار ئلموعەلمین
پەیمانگای هونەرە جوانەکان	مەعهەد ئلفنون ئلجەمیلە
پەیمانگای تەکنیکی	مەعهەد ئلتەکنەلۆجی
کۆلیجی بازرگانی	کولیە ئلتیجارە
یاسا	قانون
پزیشکی	طب
ئەندازیاری	هەندەسە
ئەندازیاری شارستانی	هەندەسە ئلمەدەنیە
ئەندازیاری تەلار سازی	هەندەسە ئلمعماریە

کشتوکاڵی	زراعه
ئابووری	ئقتصاد
پەروەردە	تەربیه
کۆلیجی زمان	کولیەت ئەلوغات
دەرمانسازی	صەیدەله
رامیاری	سیاسه
راگر	عەمید
سەرەك بەش	رەئیس قسم
پراکتیکی	عەمەلی
تیۆری	نەظەری
سەیران ، گەشت	سەفرە ، رحله
زانیاری	علوم
وێژە	ئاداب
هونەر	فنون
قۆناغی یەکەم	مەرحەله ئولی

یەکتر ناسین
تەعاروف

ئاهەنگی یەکتر ناسی	حەفلەت تەعاروف
ئەتوانین یەکتر بناسین	نگدەر نتعەرەف
ئەی بۆ نا	لێش لا
من ناوم رێبینە	ئانی ئسمی رێبین
منیش ناوم شیرینە	ئانی هەم ئسمی شیرین
زۆر خۆش حاڵ بووم	فرصە سەعیدە
من زیاتر	ئانی ئەکثر
ماڵتان لە کوێ یە	وێن بیێتکم
ماڵمان لە ئازادییە	بیێتنە بئازادی
ئێمەش لەوێین	نحنە هەم هناک
ئەتوانین بەیەکەوە بڕۆینەوە	نگدەر نرجەع سویە
جارێ نازانم	لیهەسە مائەعرِف

باشه جارێ بە یارمەتیت (ئەگەر ڕێبین بیلێت)	زێن هەسە من روخصتج
باشه جارێ بەیارمەتیت (ئەگەر شیریز بیلێت)	زێن هەسە من روخصتەك
ئەوە بۆ دیار نەبوویت	های لێش مەبەیەنتی
لەبەر ئەوەی ئێمە لە هەمان بەش نین	لئەن ئیحنە موو بنەفس القسم
ئەی ئەتوانم دەعوەتی چایەکت بکەم	ئەگدەر ئەعزمج عەلە چای
داوای لێبوردن ئەکەم جارێ زووە	ئانی ئاسفە بەعەد وەکت
ئەوە ئێمە مانگێکە یەکتر ئەناسین	های صایرلنە شەهەر نوعروف بەعەضنا
ئاخر شەرم لە هاوڕێکانم ئەکەم	مو ئەستحی من ئەصدقائی
ئێمە تەنها هاوڕێ دەبین	ئحنە نبقە بەس ئەصدقاء
ئەتوانین بەیەکەوە نان بخۆین	نگدەر ناکول سویە
من دەعوەتت دەکەم	ئانی ئەعزمج
هەست ئەکەم خۆتم لێ نزیك ئەکەیتەوە	ئەحس دەتقەرب ئەفسەك منی
من ڕەوشتی تۆم زۆر بەدڵە	ئەخلاقج هوای عاجبەتنی

تۆش هەروەها	ئنته هەم نەفس الشی
سوپاست دەکەم	ئەشوکرەك
تۆ لەوانەکانتا زۆر زیرەکی	ئنته هواى شاطر بدروسەك
ئەمڕۆ زۆر ساردە	ئلیۆم هوایە حارە

بەشەکان
ئەقسام

من ئەچمەوە بۆ پۆل	ئانی ئەرجەع للصەف
هۆڵ	قاعە
تاقیگە	موختەبەر
هۆڵی کۆبونەوە	قاعە ئلئیجتیماع
باخچە	حەدیقە
یاریگا	مەلعەب
شانۆی زانکۆ	مەسرەح ئلجامعە
ئەکتەرەکان	ئلمومەثلین
ئاهەنگی دەرچوون	حەفلەت تەخەروج
تیپ	فەریق
تیپی مۆزیك	فرقە مۆسیقیە
گۆرانی بێژ	موغەنی

ژەنیار	عازف
کۆرس	کۆرس
کۆمپارس	کۆمپارس
چەپڵە	صەفگە
سووڕ ، سەما	رگص
هەڵپەڕکێ	دەبکە
وتار خوێندنەوە	خوطبە
خەڵاتی یەکەم	ئلجائیزە ئلئولی
خەڵاتی دووەم	ئلجائیزە الثانیە
خەڵاتی باشترین خوێندکار	جائیزە ئەحسەن طالب
دامەزراندن	تەوظیف
پشتگیری زانکۆم ئەوێت	ئەرید تەئیید ئلجامعە
ئەمەوێ لە بەڕێوەبەرایەتیەکەتان دەمەزرێم	ئەرید ئەتوەظەف بدائیرەتکوم
دەرچوی کوێیت	خریج ئێش
دەرچووی چ ساڵێکیت	خریج یا سەنە
تێبینەری هونەری	مولاحظ فەنی
بەڕێوەبەری گشتی	مودیر عام
یاریدەدەر	موعاون

سکرتێر	سکرتیر
کرێکار	عامل
فەرمانبەر	موەظف
ژمێریار	موحاسیب
ووردبین	مودەقیق
ژمێریاری	حسابات
هاتوو	وارد
ڕۆیشتوو	صادر
گەنجینە	مەخزەن
مووچەم چەند دەبێ	شگەد یصیر راتبی
پێشوازی	ئیستیقبال
پرسگە	ئیستیعلامات
بەڕێوەبەرایەتی پەروەردە	مدیریەت ئەلتەربیە
وەزارەتی پەروەردە	وەزارەت ئالتەربیە
تەندروستی	صحە
خانەنشین	تەقاعودی
باج	ظەریبە
دارایی	مالیە
دەزگا	مونەسەسە

ئاگرکوژانەوە	ئیطفاء
پۆلیسی فریاکەوتن	شورطە نەلنەجدە
کاروباری ئاینی	ئەلشئون ئلدینیە
ناوخۆ	داخلیە
دەرەوە	خارجیە
شارەوانی	بەلەدیە
پاسپۆرت و مانەوە	جەوازات و ئیقامە
پارێزگاری	موحافەظە

شكات و دادگا
شەكاوى و مەحكەمە

دادگا	مەحكەمە
دادوەر	حاكم
پاریزەر	موحامی
دادوەری گشتی	مودەعی عام
ئەمەیٚ شكات بكەم	ئەرید ئەشتكی
شكات لەكیٚ دەكەیت	تشتكی ممەن
شكات لە خاوەن ماڵەكەمان دەكەم	ئەشتكی من صاحب البیت مالتنا
بۆچی شكاتی لیٚ دەكەیت	لیش تشتكی منە
چونكە هەموو رۆژی یەتە سەرمان	لئەن كول یوم یجی عەلینە
داوای چیتان لیدەكات	شیطلب منكم
ئەڵی خانوەكەم بۆ چۆڵ بكەن	یگول شیلو من ئلبیت

داوامان لێدەکات کرێکەی بۆ زیا بکەین	يطلوب من عدنا نزەيدله نلئيجار
پارەمان نیە چی بۆ زیا کەین	ماعدنا فلوس شن زەيدله
پۆستەو گەیاندن	بەريد و ئيتيصالات
ئەمەوێ نامەیەك بنێرم	ئەريد ئەدز رساله
بۆ کوێ ی دەنێریت	لوێن ئدزهه
بۆ کوڕ و کچەکەم	ئل ئبنی و بنتی
بۆچی ئەوان لەکوێن	لێش هومه وێن
ئەوان لەدەرەوەی عێراقن	هومه خارج ئلعراق
لەکەیەوە لەدەرەوەن	صايرلهم شگەـ بەڕە
زۆر دەمێکە	من زمان
بۆچی رۆشتوون	لێش را يحين
کەی دێنەوە	شوەکت ئيرجعون
تا ئێستا نازانم	لحەد ئلئان مانەعروف
پوول	طابع
زەرفی نامە	ظەرف رساله
پۆستەچی	ئەبولبەريد
نوسینگەی زانیاری	مەکتەب مەعلومات
نوسینگەی فاکس و تەلەفون	مەکتەب ئەلفاکس وەلتەليفون

وەزارەتەکان و بەشەکانی
ئلوزارات ولئەقسام

بەڕێوەبەرایەتی مردوان و لەدایك بوان	مودیریە ئەلوەفیات وەلویلادات
وەزارەتی بەرگری	وەزارەت ئەلدیفاع
ئەفسەر	ظابط
سەرباز	جوندی
تانك	دەبابە
فرۆکە	طەیارە
زرێپۆش	مودەرەعە
کەشتی	سەفینە
کەشتی گەلی دەریایی	ئیسطول
کەشتی زرێپۆش	سەفینە مودەرەعە
گوللە ، فیشەك	رصاصە ، طەلقە
دەمانچە	موسەدەس

نارنجۆکی دەستی	قونبەلە یەدەویە
مین	لوغم
شەستیر	رەشاش
دیل	ئەسیر
کوژراو	قەتیل
بریندار	جەریح
ونبوو	مەجهول
سەربازی ون	جوندی مەجهول
رێکەوتنامە	ئیتفاقیە
پەیمان نامە	موعاهەدە
ئاگربەست	هودنە
هێرش	هجوم
شکست	فەشەل
سەنگەر	خەندەق
سنوور	حدود
سنووری نێودەوڵەتی	حدود دەولیە
داگیرکردن	ئیحتیلال
رێکەوتن	صولح
سۆسیالیستی	ئشتیراکی

سەرمایەداری	رەئس مالی
دیموکراسی	دیموقراطی
یەکگرتوو	ئیتیحاد
پووچەڵکردنەوە	ئیبطال
تەقینەوە	ئینفیجار
تیرۆریست	ئیرهابی
تیرۆر	ئرهاب
سزا	عقوبە
دادگای سەربازی	مەحکەمە عەسکەریە
پزیشکی سەربازی	طەبیب عەسکەری
باخچەی بەمین کێڵراو	حەقل مولەغەم
جەنگ	حەرب
سوپا	جەیش
لەشکر	فەیلەق
تیم	فیرقە
یەکەی سەربازی	وەحدە عەسکەریە
سەربازگە	معەسکەر
مەشق	تەدریب
بۆردومان	قەصف

مووشەك	صاروخ
مەتارەی ناو	زەمزەمیە
پشتێن	نیطاق
فرۆکەوان	طەیار
پارتیزانی	حەرب ئلشەوارع
زیندان	سجن
بەندینخانە	موعتەقەل
تاراوگە	مەنفاە
ئامانج	هەدەف
هەڵهاتن	ئنهزام
بەرەی جەنگ	جەبهەت ئەلقیتاڵ
شەمەنەفەر	قطار
چەك	سلاح
تەقەمەنی	موتەفەجیرات
پرۆسە	عەمەلیە
پلان	خوطە
نەخشە	خاریطە
گەمارۆدان	موحاصەرە
سەرکەوتن	ئینتیصار

ووره	عەزیمە
توانا	قودرە
سەرەك كۆمار	رەئیس ئەلجمهوریە
پاشا	مەلیك
ئە نجومەنی بالاّ	مەجلس ئەلئەعلى
ئە نجومەنی پەرلەمان	مەجلیس وەطنی
ئەندام پەرلەمان	عضو مەجلیس
شانشین	مەملەكە
مافی چارەنووس	حەق تەقریر ئەلمەصیر
ئازادی	حوڕییە
نمایش	ئیستیعراض
پاسەوان	حارس
هەواڵگری	ئیستخباڕات
سیخوڕ	جاسوس
بەكرێگیراو	عەمیل
شۆڕش	ثەورە
را پەڕین	ئینتیفاظە
ئازادكردن	تەحریر
دەركردن	طەرد

پێشمەرگە ، خۆبەخش	فیدائی
چەکی فرۆکەوانی	سیلاح ئەلطەیەران
ئاوارە	نازح
قوربانی	ظەحیە
هەڵمەت	حەملە
سوپای میللی	جەیش ئلشەعبی
هێزی تایبەت	قوات خاصە
پاسوانی سنوور	حەرەس حدود
چەکە کیمیاییەکان	ئەسلیحە کیمیاویە
چەکە زیندەوەرییەکان	ئەسلیحە ئەحیائیە
بۆمبی ئاتۆمی	قونبەلە نوەوییە

شوێنە گشتی یەکان
ئەماکن عامە

بارِ ، یانە	نادی ، مەشرەب
ئوتێل	فندق
مەلەوانگە	مەسبەح
چا یخانە	گەهوە
قۆری	قووری
کتری	کتلی
پیاڵە	ئستیکان
بەخێربێن	الله بولخێر
بێ زەحمەت چایەکم بۆ بێنە	بەلە زەحخمە جیبلی چای
باتۆزی روون بێت	خەلی شوەیە خەفیف
با خەست بێت	خەلی ثـگیل
ماستاوێکم بۆ بێنە	جیبلی رۆبە

نێرگەلەیەکم بۆ بێنە	جیبلی نەرگیلە
تامی سێوەکە بێت	خەلی طەعم ئلتفاح
تۆزێ ئاوی سارد	شومیە مەی بارد
سەهۆلی تیا بێت	بی ثەلج
تاولەو و دۆمینەتان هەیە	عدکم طاولی و دۆمینە
وەرە یاری بکەین لەسەر دوو چا	تەعال نلعەب عەلە چاێن
ئەوەلا لەسەر چای جەماعەت	لا والله عەلە چای ئلجەماعە
ئاخر پارەکەی زۆر دەبێت	مو فلوسە تصیر هوایە
ئەمەش ئاوی قومارە	هاذە هەم ئسمە قمار
قومار نیە ئەوە یاری یە	مو قمار هاذە لعب
تۆ ئەڵێی کێ ئەیباتەوە	ئنتە تگوول منو یغلوب
یان کێ ئەی دۆڕێنێ	لۆ منو راح یخسەر
تۆ دۆڕاویت	ئنتە ئلخەسران
یان تۆ براویت	لۆ ئنتە ئلرەبحان
ئێمە هاوڕێین براوە و دۆڕاوم بەلاوە گرنگ نیە	ئحنە ئەصلقاء رەبحان و خەسران مەیهمنی
پارەی چاکانتان دراوە	فلوس چایاتکم واصلە
بالەسەر من بێت	خەلیهە عەلەیە

دواییش نان دەخۆن	بەعدێن هەم تاكلون
بەدڵنیاییەوە نان دەخۆین	طبعەن ناكل
چی دەخۆن	شتاكلون
چوار شیش گۆشت و مریشكێكی برژاو	ئەربعت شیاش تكە و دجاجە مەشویە
نانی گەرمیشت بیر نەچێت	لەتنسە خوبز حارِ
تۆزێ سەهۆڵمان بۆ بێنە	جیبلنە شوەیەثە لج
حسابەكەمان چەندی كرد ئێمە ئەڕۆینەوە	شگەد حسابنە ئحنە بەعەد نروح
هەمووی بەیەكەوە	كولهە سوییە
بەڵێ هەر شەشمان	نەعەم ستەتنە
سەروپێخانە	پاچە

له یاریگا و یاریەکان
بلمەلعەب و ئلئەلعاب

مەلعەب	یاریگا
مونتەخەب ئلسلێمانیە	هەڵبژاردەی سلێمانی
فەریق ئلئەوەل	تیپی یەکەم
ئلفرەق ئلشەعبیە	تیپیە میللیەکان
هەدەف	گۆڵ
طۆبە	تۆپ
ئحتیاط	یەدەك
خەط ئلهجوم	هێڵی هێرش
مەنطقەت جەزاء	ناوچەی سزا
موشەجع	هاندەر
حەکەم	ناوبژیوان
جمهور	جەماوەر
کەئس ئلعالەم	جامی جیهانی

پاڵەوانێتی یانەکان	بطولە ئلئەندیە
تیروپشك	قورعە
پێشبڕکێ	مسابەقە
براوە	فائز، رەبحان
دۆڕاو	خەسران
وەکو یەك، یەکسان	تەعادول
یەك بەیەك	واحد واحد، واحد کول
ئاگادارکردنەوە	ئنذار
مەلەوانی	سیباحە
مەلەوان	سەبباح
پاڵوان	بەطەل
خۆهەڵدان	قەفز
تەقلە	چوقلومبە
شوێنی خۆهەڵدان	قەفازە
حەوانەوە	ئیستراحە
مەدالیای ئاڵتونی	مەدالیە ذەهەبیە
مەدالیای زیو	مەدالیە فظیە
مەدالیای زەرد	مەدالیە برۆنزیە

یارییه وەرزشیەکان

ئلئەلعاب ئلریاضیه

خول	دەورە
مشتەکۆڵە	مولاکەمە
گۆرەپان و مەیدان	ساحە و مەیدان
تۆپی پێ	کورەت ئلقەدەم
تۆپی دەست	کورەت ئلیەد
لەش جوانی	کەمال ئەجسام
بەرزکردنەوەی ئاسن	رەفع ئەلئەثقال
پێشبڕکێ ی ئۆتۆمبێل	سباق ئلسەیارات
هەڵخلیسکانی سەر سەهۆڵ	تەزەلوج عەلجەلید
رمبازی	رەمی ئەلرمح
تۆپی سەرمێز	تێنس
تۆپی سەبەتە	کورەت ئلسەلە

نیشانەگرتنەوە	رمايه
جومناستیك	جومناستك

جۆره باخچەكان
ئەنواع ئلحەدائق

باخچە	حەدیقە
شاری یاری	مەدینە ئەلئەلعاب
باخچەی ئاژەڵان	حەیقت ئلحەیوانات
مەیمەن	قرد
شێر	ئەسەد
پڵنگ	نمر، فەهەد
ئاسك	غەزال
كۆتر	حەمام
كۆتری نامەبەر	حەمام زاجل
ڕێوی	ثەعلەب ، واوی

چەقەڵ	ئبن ئاوا
باز	صەقەڕ
هەڵۆ	نسر
حوشتر	بعیر ، جەمەل
ئەسپ	حصان
کەر ، گوێدرێژ	حمار ، زمال
سەگ	چەلب
گورگ	ذیب
پشیلە	بەزونە ، قط
مەڕ	خەرووف ، طلی
مریشك	دجاج
هێلکە	بێض
جوجك	فرووخ
کەڵەشێر	دیچ
تووتی	بەبەغاء
چۆلەکە	عەصفوور
ریشۆڵە	زمڕزووڕ
تانجی	سلووگی
فیل	فیل

کەرەکێوی	حمار ئلوەحش
ژیژك	قونفذ
کەرکەدەن	حەریش ، ئەبو گرن ، وەحید ئلقرن
بەراز	خنزیر
کەنگەر	کەنغەر
مانگا	بەقەرە
گا	ثـۆر
زەرافە	زەرافە
کەروێشك	ئەرنەب
پە پە سلێمانکە	هودهود
قـاز	وەزە
قەل	فسێفس ، عەلی شیش
مراوی	بەط
حاجی لەقلەق	لەقلەق
ورچ	دوب
مێروو	حەشەرات
مێرووله	نەمل
قـالۆنچە	موردانە ، خونفسانە

مشك	جرێدی
سمۆره	سنجاب
زەردەواڵە	زەمبوور
هەنگ	نەحلە
شەوگەرت	نەبوبرێص
جاڵجاڵۆکە	عەنکەبووت
کوللە	جەراد
مار	حەییە
دوو پشك	عەگرەب
مێشوولە	بەگ
مێش	ذبان
پە پوولە	فەراشە
شەمشەمە کوێرە	وطواط
کرم	دوود
ئەستێرەی دەریا	نەجم ئلبەحەڕ
نەهەنگ	حوت
ماسی	سمەچ
ماسیە سوورە	شەبووط
ماسی نقە	سمەچ جووڕی

ماسی جوانی	سمەچ زینه
بۆق	ضفدەع
ئەوە چی ئەکەی	های شدەسەوی
راوە ماسی ئەکەم	دا صید سمەچ
بە قولاپ یان بە تۆڕ	بلسنارە لۆ بلشەبەکە
زۆرت راو کردووە	صاید هوایە
نەوەاللە زۆر کەم	لا واللە کولش قەلیل
خوا رزقت بدات	اللە یرزقك
تراکتۆر	جەڕاڕ
ئینجانە	سندانە
گوڵ	ومرد
گوڵە مێخەك	ومردەت قورنفل
گوڵاڵە سوورە	شەقائق ئلنوعمان
نێرگز	نەرجس
گیا، چیمەن	حەشیش، ثەیل
گەڵا	ومرەگ
دار	شجرە
دار خورما	نەخلە
نەعنا	نەعناع

گووڵە باخ	وەرد جووری
گوڵە قەیفە	وەرد گوطنی
گوڵە هێرۆ	وەرد بەنەفسەج
گوڵە وەنەوشەیی	وەرد بەنەفسەجی
ـيڵ گوڵە بەرۆژە	وەرد عەباد ئلشەمس
گوڵە بەرۆژە	حەب شەمس
گوڵی چاوە پشیلە	وەرد ئقحوان
گوڵە شلێر	وەرد زەنبەق
گوڵی دەمە شێر	وەرد خەطم
گوڵە ئەرخەوان	وەرد ئرجوان
گوڵە مێخەك	وەرد قورنفل
هەمیشە بەهار	رەبیع دائم
تاجە گوڵینە	باگەت وەرد
روەك	زەرع
کشتوکاڵی	زراعە
جوتیار	فەلاح
پەین	سەماد
تۆو	بەذر
چنینەوە	حەصاد

چێشتخانه

مەطعەم

چی ئەخۆن	شتاكلون
چیتان هەیە	شعدكوم
برنج	تمەن
شله	مەرگە
فاصۆلیا	یابسە ، فاصوولیە
بامێ	بامیە
تشریب و گۆشت	تشریب و لەحەم
جگەر	معلاگ
گورچیلە	چەلاوی
بیبەری توون	فلفل حار
بیبەری شیرین	فلفل حلوو
توور	فجل
بەرداخێكی پاكمان بۆ بێنە	جیبلنە گلاس نظیف

تۆزی ئاوی ساردیش	شوەیە مەی بارد هەمێن
سوراحی	دۆلکە
سەوزە و ترشیات	خضرەوات و طورشی
سرکە	خەڵ
ترش	سماك
تامی ترشە	طەعمەحامض
کەوچك	خاشووگە
چەتاڵ	چنگاڵ
چەقۆ	سچینە
سینی	صینیە
خوێ	ملح
سوێر	ما لح
شیرین	حلو
تاڵ	مور
توون	حار
گەرم	حار
تیژ (بۆ چەقۆ)	حاد
کول (بۆ چەقۆ)	سچینە عەمیە

شانۆ
مەسرەح

شانۆ	مەسرەح
تەختەی شانۆ	خشبە ئلمەسرەح
ئەکتەر	مومەثل
کەی نمایش دەست پێ دەکات	شوەکت ییدی ئلعەرض
دە خولەکی تر	بەعەد عەشر دەقایق
چارەکێکی تر	بەعەد روبع ساعە
بیست خولەکی تر	بەعەد ثلث ساعە
نیو کاتژمێری تر	بەعەد نوص ساعە
نمایشەکەی چەند دەخایەنێت	شگەد ئیطەول ئلعەرض
سینەما	سینەمە
بلیتی چوونە ژوورەوە بەچەنە	بێش بطاقە ئلدخول
ئەمە فیلمێکی چاکە	هاذە خۆش فلم

جگە لەم جارە یەك جاری دیکەشم دیوە	غێر های ئلمەرە شایفە بەعەد مەڕە
تۆزێ دەنگەکەی کزە	شوەیە صۆتە ناصی
بە پێچەوانەوە دەنگی زۆر باشە	بلعەکس صۆتە کولش زێن
ئاخر من گوێم قورسە	مو ئانی سەمعی ثگیل
شتم زوو بیر ئەچێتەوە	ئەنسە بسورعە
ئەخۆشی بیرچونەوەم لەگەڵدایە	عندی مەرەض فقدان ئلذاکرە
ئەم پیاوە شەلە	هاذە ئلرجال ئەعرەج
ئەم ژنە شەلە	های ئلمرەیەعەرجە
ئەو پیاوە کوێرە	هاذە ئلرجال ئەعمە
ئەم ژنە کوێرە	های ئلمرەیە عەمیە
کەڕ	ئەطرەش
لاڵ	ئەخرەس
سوتاو	مەحروگ
خێل	ئەحوەل
تیل	ئەحوەڕ
چە پلەر	ئەشوەل
کەچەڵ	ئەصلەع
کەم ئەندام	معەوەق

ساغ	سالم
نەگبەت	فوگرٍ
شێت	مخەبەڵ
ژیر	عاقل
بلیمەت	عەبقەری
ئازا	شوجاع، بەطەل
ترسنۆك	خەواف، جەبان
مەرد	شەریف
لاواز	ضعیف
قەڵەو	سمین
کورت	گَصیرٍ
درێژ	طویل
خەمبار	حەزین
دڵخۆش	سەعید
باش	زێن
خراپ	مووزێن
گەنج	شاب
پیر	عەجوز
پیرەمێرد	شایب

پیرێ ژن	عەجوزە ، عجەییز
هێواش	عەلەکێف
خێرا	سەریع
پڕ	مەلیان
بەتاڵ	فارغ
تیژ	حاد
کول (بۆ چەقۆ)	ئەعمە
کوێر ، نابینا	ئەعمە
جوان ، قۆز	حلو
پیاو شێت ئەکات	ئیخەبڵ
گران	غالی
هەرزان	رخیص
پیس	وەصخ
پاك	نظیف
قورس	ثگیل
سووك	خەفیف
بچوك	صغەیڕ
گەورە	چبیر
بەرز	عالی

نزم	ناصی
نویٚ	جدید
کۆن	قەدیم
وشك	جاف
تەڕ	مبەلەل
راست (بۆ لاکان)	یمنە
چەپ	یسرە
داخراو	موقفەل
کراوە	مەفتوح
سارد	بارد
گەرم	حار
رق	کرە
خۆشەویستی	حوب
من تۆم خۆش دەویٚت (کوڕ بەکچ بلیٚت)	ئانی ئەحبج
من تۆم خۆش دەویٚت (کچ بەکوڕ بلیٚت)	ئانی ئەحبەك
من رقم لە تۆیە (کوڕ بەکچ بلیٚت)	ئانی ئەکرهج

من رقم له تۆیه(كچ بەكوڕ بلێت)	ئانی ئەكرهەك
ئیتر من بەبێ تۆ ناژیم (كوڕ بەكچ)	ئانی بەعەد ماعیش بدونج
ئەمەوێ ژن بهێنم	ئەرید ئەزەوەج
عەلْقەی ژن هێنان	حەلقەت زەواج

له پێشانگای ئۆتۆمبێل

بمەعرەض ئلسیارات

ئۆتۆمبێل	سیارە، سەیارە
ژمارە	رەقەم
مۆڵەتی شۆفێری	ئیجازە ، روخصە
بێ زەحمەت مۆڵەتەکەتم بەرێ	بەلە زەحمە ئنطینی رخصتەك
فەرموو	تفەضەل
تۆ سەرپێچیت هەیە	عندەك موخالەفە
سەرپێچیەکەم چیە ؟	شنو موخالەفتی
پشتێنت نەبەستووە	مەشاد حزام
لە بیرم چوو بمبوورە	نسێت ئعذرنی
ئەم جارە لێت دەبوورم بەڵام دواجار بێت	های ئلمەرە ئەسامحەك بەس کون ئاخر مەرە

ئەو ئۆتۆمبێلە مۆدێلی چەندە	های ئلسیارە یا مۆدێل
بۆیاخی هەیە	بیهە صوبغ
ئەی لێیراوی هەیە	بیهە ضەرب
ئەتوانیت سەیری بکەیت	تگدەر تشوفهە
من هیچی لێ نازانم	ئانی ما ئەعروف منهە شی
بەیانی ئەیبەم بۆ بشکنین	باچر ئاخوذهە فەحص
چۆن ئەتەوێت وا بکە	مثل مەترید
برادەرێکی باشم هەیە	عندی خۆش صەدیق
دەرگای پێشەوە	باب ئلگدام
دەرگای دواوە	باب ئلوەرە
لای شۆفێر	یەم ئلسایەق
دواوە	وەرە
هیچ عەیبێکی نییە	مابیهە کول عیّب
ئەتوانیت بچیت لێ ی بخوڕیت	تگدەر تروح ئتسوقهە
سوکان	ستێرن
ئیستۆپ	برێك
سنووق	صندووگ
پێ بنێ بە بەنزیندا	دووس بەنزین
چەند دەڕوێت	شگەد دەتمشی

سالانەکەیت تازە کردۆتەوە	مجەدد ئلسەنەویە
پار تازەم کردەوە	ئلعام جەدەدتهە
بەناوی کێوەیە	بسم مەن
بەناوی براکەمەوەیەلە بەغا دادانیشێ	بسم ئەخوویە یگعود ئبەغداد
ماڵیان لە کوێ یە	وێن بیێتهوم
کەی یەتەوە بۆ ئێرە	شوەکت یرجع لهنا
تەنەگەچی	سەمکەری
بۆیەچی	صەباغ
ڕۆنم بۆ بگۆڕە	بەدل لی دهن
تایە	تایەڕ
ویل	ویل
پەنچەر	بەنچەر
تایەی پێشەوەم پەنچەرە	تایەڕی ئلگدام بەنچەر
تایەکان تازە دیارن	ئلتایەڕات مبەینات جدەد
ماندوشمان کردی	تەعبناك وییانە

له ماڵەوە

بلبێت

دەرگای حەوشە	باب ئلحۆش
باخ	حەدیقە
جۆلانێ	مەرجوحە
مویەق ، مەتبەخ	مەطبەخ
ژوور	غورفە
ژووری میوان	غورفەت ئلخوطار
ژووری نوستن	غورفەت ئلنۆم
دەست شۆر	مەغسەلە
حەمام	حەمام
توالێت ، ئاودەست	توالێت ، مەرافق
هۆڵ	هۆل
تاقمی نوستن	توخم نۆم

تاقمی میوان	توخم خوطار
قاپ و ئاچاغ	مواعین
قەنەفە	کەرەویتە
قادرمە	دەرەج
پەیژە	دەرەج
هەورەبان	بێتونە
سەربان	سەطح
قەروێلە	قەرویلە ، چرپایە
سیسەمی منالّ	کاروك
ئێمە لە سەربان ئەخەوین	ئحنە ئنام بلسەطح
شەوان سارد ئەبێ	بلێل تبرەد
ئەچینە خوارەوە	ئنزل جەوە

ڕۆژەکانی هەفتە و جەژن و بۆنەکان
ئەیام ئلئسبوع ولمناسبات

شەممە	سەبت
یەك شەممە	ئەحەد
دوو شەممە	ثنێن
سێ شەممە	ثەلاثاء
چوار شەممە	ئەربعاء
پێنج شەممە	خەمیس
هەینی	جومعە
جەژن	عید
جەژنی ڕەمەزان	عید ڕومضان
جەژنی قوربان	عید ئلفطر
جەژنی سەری ساڵ	عید ڕاس ئلسەنە
مانگی ڕەمەزان	شەهەر ڕومضان

قورئان خوێن	قارئی
بانگ دان	ئذان
مەلا	موله
تۆ نوێژ دەکەیت (لە پیاو پرسیار بکرێت)	ئنته ئتصەلی
بەڵێ من نوێژ ئەکەم	نەعەم ئانی ئەصەلی
تۆ نوێژ ئەکەیت (ئەگەر لە ژن پرسیار بکرێت)	ئنتی ئتصەلین
گاور	مەسیحی
جوولەکە	یەهودی
پێغەمبەر	نەبی
من بەرۆژووم (ئەگەر قسەکەر پیاو بێت)	ئانی صایم
من بەرۆژووم (ئەگەر قسەکەر ژن بێت)	ئانی صا یمە
هەموو مانگی رەمەزان بە رۆژوو بووم	صمت کول شەهەر رومضان
رۆژوەکەت شکان	فطەرت
پارشێو	سحوور

پارشێو چی بخۆم	شئاكول بلسحور
نان و ماست	خوبز و لبەن
ئەی بەچی بەربانگ بکەم	لەعەد نبێش ئەفطر
خورما و ماست	تەمر و لبەن
شەوی قەدر	ليلت ئلقەدر
عارفە گەورە	عارفە ئلچبيرە
جەژنت پيرۆز بێت (بە پياو بلێيت)	عيدەك مبارك . ئەيامەك سەعيدە
جەژنت پيرۆز بێت (بە ژن بلێيت)	عيدچ مبارك ، ئەيامچ سەعيدە
گا	ثەور
دووانە	جەوزاء
قرژاڵ	سەرەطان
شێر	ئەسەد
فەرىك	عەذراء
تەرازوو	ميزان
دوو پشك	عەقرەب
كەوان	قەوس
سەتڵ	دەلوو

نەهەنگ	حوت

پێڕست